

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเศรษฐกิจโลกและเทคโนโลยี มีผลให้ประเทศไทยต้องเร่งรัดการพัฒนาประเทศให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว รัฐมีนโยบายขับเคลื่อนประเทศและสังคมไทยสู่ระบบเศรษฐกิจใหม่ คือ ระบบเศรษฐกิจฐานความรู้ เพื่อพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน การเตรียมความพร้อมกำลังคนเพื่อเผชิญกับระบบเศรษฐกิจใหม่ ที่มีลักษณะโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพและเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพเป็นเรื่องสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง การผลิตกำลังคนให้มีฐานความรู้ในวิชาชีพเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาของประเทศให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ จึงเป็นหัวใจสำคัญ (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2546 : 23) ซึ่งสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มีบทบัญญัติที่วางรากฐานในการจัดและพัฒนาศึกษา ได้แก่ การกำหนดให้รัฐต้องจัดการศึกษาให้กับประชาชนไม่น้อยกว่าสิบสองปีอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายและจัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคมและเทคโนโลยี ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 – 2554) ได้ปรับแนวคิดการพัฒนา จากเดิมที่เน้นการพัฒนาเศรษฐกิจเป็นจุดมุ่งหมายหลักของการพัฒนาแต่เพียงอย่างเดียว มาเป็นการเน้นคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา เพราะคนเป็นปัจจัยที่ชี้ขาดความสำเร็จของการพัฒนาในทุกเรื่อง (ธีระพล อรุณะกสิกร และคณะ, 2540 : 9-10) และเป็นที่ยอมรับกันว่าในการพัฒนาคนที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด คือ การศึกษา เพราะการศึกษามีบทบาทและความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ โดยทรัพยากรที่สำคัญที่สุดคือ ทรัพยากรบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถและมีศักยภาพ โดยความเห็นของนักการศึกษาหลายท่านสรุปไว้ว่า ประเทศไทยมีแนวโน้มชัดเจนว่าจะต้องใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ (สมศักดิ์ คลประสิทธิ์, 2542 : 25-28) และจากการศึกษาสภาพแวดล้อมและการพัฒนาที่มีอิทธิพลต่อการจัดการศึกษาและการวิเคราะห์สภาพการจัดการศึกษาที่ผ่านมาในช่วงต้นของแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545 – 2559 หรือช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 – 2549) แม้ว่าจะประสบผลสำเร็จในระดับหนึ่ง แต่ยังคงมีประเด็นสำคัญที่เป็นปัญหาและจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาในอีก 5 ปีข้างหน้า ซึ่งเป็นช่วงกลางของแผนการศึกษาแห่งชาติ หรือช่วงแผนพัฒนา

เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ. 2550 – 2554 เพื่อให้การพัฒนาการศึกษาเป็นไปอย่างมีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพสูงสุดทั้งระบบ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาบทบาทของการศึกษาที่จะต้องเป็นผู้ผลักดันการพัฒนาในทุกภาคส่วนของประเทศ สำหรับการศึกษาเอกชนจะต้องให้เอกชนมีส่วนร่วม สนับสนุนและแบ่งเบาภาระของรัฐในการจัดการศึกษาให้กับผู้เรียนได้อย่างมีคุณภาพ ให้สามารถบริหารงานอย่างเป็นอิสระและคล่องตัว ผู้เรียนของการศึกษาแต่ละระดับ ประเภท มีสัดส่วนของเอกชนเพิ่มขึ้นทั้งระดับประเทศและท้องถิ่น (วรเดช จันทรศร. 2551 : 49-50)

จากนโยบายของคณะรัฐมนตรี รัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ที่ได้แถลงต่อที่ประชุม รัฐสภา เมื่อวันที่ 30 ธันวาคม พ.ศ.2551 ณ กระทรวงศึกษาธิการ ในส่วนนโยบายสังคมและคุณภาพชีวิต ด้านนโยบายการศึกษา ข้อ 3.1.2 ส่งเสริมให้ภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาทั้งระบบ โดยมุ่งเน้นในระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษา เพื่อให้สนองตอบความต้องการด้านบุคลากรของภาคเศรษฐกิจ (คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี. 2551 : 10–11) โดยการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในระบบ โรงเรียนของเอกชนนั้น โรงเรียนเอกชนจะต้องจัดการศึกษาในสนองตอบต่อความต้องการของชุมชนและท้องถิ่นตามที่กำหนดไว้ใน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 22 – 30 มีเจตนารมณ์สำคัญที่จะให้มีการปฏิรูปการศึกษา เพื่อให้ประชาชนมีโอกาสดำเนินการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึง เท่าเทียม ต่อเนื่องตลอดชีวิต เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตคนและสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545 – 2559) มุ่งให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนโดยยึด “คน” เป็นศูนย์กลางการพัฒนา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2551 : คำนำ ก) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการจัดการศึกษาทางอาชีวศึกษาจะต้องคำนึงถึงสถานประกอบการทั้งในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องเหมาะสมตรงกับความต้องการ และทั้งในด้านการร่วมมือในการจัดการศึกษาตลอดจนให้เป็นไปตามการใช้เทคโนโลยีของสถานประกอบการในอนาคต (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. 2547 : 12)

การจัดการศึกษาในระดับอาชีวศึกษา มีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศโดยตรง เนื่องจากการเตรียมคน เพื่อการประกอบอาชีพเป็นช่างฝีมือระดับกลาง และพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่สามารถออกไปประกอบอาชีพ ใช้ชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข มีความมั่นคงในอาชีพ ภายใต้คุณธรรมและจริยธรรมอันดีงาม สำหรับศึกษาด้านอาชีพ มีการจัดการศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพเพื่อผลิตกำลังคนในระดับช่างกึ่งฝีมือ ช่างฝีมือและช่างเทคนิคให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสนองตอบความต้องการของตลาดแรงงานและการประกอบอาชีพอิสระ โดยได้จัดการศึกษาและการฝึกอบรมใน 5 ประเภทวิชาหลัก คือ ประเภทวิชา

ช่างอุตสาหกรรม เกษตรกรรมและการประมง พาณิชยกรรม คหกรรมศาสตร์ และศิลปหัตถกรรม (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : 7-8)

การจัดการศึกษาเอกชน มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการจัดการศึกษาของชาติ เพราะช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐในการให้บริการการศึกษา เนื่องจากทรัพยากรของประเทศมีอยู่อย่างจำกัดและจำเป็นต้องนำไปใช้พัฒนางานด้านอื่น ๆ พร้อม ๆ กัน จึงทำให้รัฐไม่สามารถที่จะจัดการศึกษาให้แก่เยาวชนในวัยเรียนได้ทั่วถึงทุกคน ดังนั้นการที่เอกชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในระดับต่าง ๆ ในบริเวณเมืองซึ่งบิดา มารดาของนักเรียนมีฐานะทางเศรษฐกิจดี นับเป็นการช่วยแบ่งเบาภาระการจัดการศึกษาของรัฐ ทำให้รัฐสามารถนำงบประมาณไปใช้ในการขยายการศึกษาภาคบังคับในชนบทได้มากขึ้น ทั้งยังตอบสนองความต้องการเฉพาะของผู้ปกครองและนักเรียนได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้โรงเรียนเอกชนยังมีความคล่องตัวในการดำเนินงานสูงจึงสามารถพัฒนาและนำนวัตกรรมทางการศึกษามาใช้ในการเรียนการสอนได้ดีกว่าโรงเรียนของรัฐบาล ซึ่งมีข้อจำกัดในเรื่องระเบียบของทางราชการ (วิเชียร พันธุ์ศรีอนุตร. 2546 : 1) การจัดตั้งโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนได้เริ่มขึ้น ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2503 เป็นต้นมา เนื่องจากประเทศไทยได้พัฒนาเศรษฐกิจจากเกษตรกรรมมาเป็นอุตสาหกรรม มีความต้องการแรงงานประเภทวิชาชีพสูง และโรงเรียนอาชีวศึกษาของรัฐผลิตได้ไม่พอเพียง รัฐจึงได้อนุญาตให้เอกชนจัดตั้งโรงเรียนอาชีวศึกษาได้ภายในขอบเขตที่กำหนดให้ การดำเนินงานอาชีวศึกษาเอกชนเป็นไปด้วยดีและมีจำนวนโรงเรียนเพิ่มขึ้น ทั้งในเขตกรุงเทพมหานครและส่วนภูมิภาค การจัดการศึกษาของภาคเอกชน มีจุดเด่นอยู่หลายประการเมื่อเปรียบเทียบกับภาครัฐบาลที่สำคัญคือความยืดหยุ่นในการดำเนินงาน ความรวดเร็วในการตัดสินใจ สามารถจัดหาเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมใหม่มาใช้ในการจัดการศึกษา และความสามารถในการจัดการเพื่อ ให้ทรัพยากรที่มีอยู่เกิดประโยชน์สูงสุดได้ดีกว่า (นงลักษณ์ ปิตะวรรณ. 2534 : 1) นอกจากนี้ ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนยังมีความเกี่ยวเนื่องผูกพันกับนักธุรกิจอื่นในวงการธุรกิจด้วยกันและ มีการช่วยเหลือกันได้มาก เมื่อกระทรวงศึกษาธิการอนุญาตให้เอกชนเข้ามามีบทบาทจัดการศึกษา จึงทำให้มีการแข่งขันกันทางการศึกษามากขึ้น ดังนั้นเมื่อมีการแข่งขันกันมาก ก็ทำให้มีโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนเปิดให้บริการทางการศึกษามากตามไปด้วย มีทั้งโรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็ก เมื่อมีโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนมากและหลายขนาด และทั้งระบบการบริหารจัดการก็หลากหลายตามไปด้วย จึงทำให้ผู้ที่จะเข้าศึกษาต่อต้องพิจารณามากขึ้น เพื่อที่จะให้ได้โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพตรงตามความต้องการของตน และเมื่อจบการศึกษามาแล้ว ก็สามารถที่จะหางานทำได้ง่ายอีกด้วย เมื่อเป็นเช่นนี้ ผลที่ตามมาก็คือ จำนวนนักเรียนนักศึกษา ที่เข้าศึกษาต่อในแต่ละโรงเรียนจึงมีจำนวนที่แตกต่างกัน ทั้ง ๆ ที่บางโรงเรียนก็อยู่ในพื้นที่ใกล้เคียงกันและอยู่ในภูมิภาคหรือจังหวัดเดียวกัน

จากสถิติข้อมูลของจำนวนนักเรียน นักศึกษาที่เข้าศึกษาต่อในด้านอาชีวศึกษาของภาครัฐ เปรียบเทียบกับภาคเอกชน เมื่อเทียบสถิติจำนวนนักเรียนของ โรงเรียนภาครัฐกับภาคเอกชน ระหว่าง ปี 2551 – 2553 สัดส่วนผู้เรียนสายสามัญศึกษาสูงกว่าสายอาชีวศึกษา โดยมีสัดส่วน สายสามัญ : สายอาชีพ เป็น 61.35 : 38.65 , 62.88 : 37.12 , 63.77 : 36.23 ตามลำดับ จำแนกเป็น จำนวนนักเรียนที่เข้าศึกษาต่อในสายอาชีพ สัดส่วนอาชีวศึกษา ภาครัฐต่อเอกชน ระหว่างปี 2549 – 2553 เป็น 63.6 : 36.4 , 64.5 : 35.5 , 63.3 : 36.7 , 63.4 : 36.6 , 63.4 : 36.6 ตามลำดับ ทั้งนี้จาก จำนวนประชากรวัยเรียนทั้งประเทศ อายุระหว่าง 15 – 17 ปี ในปี 2549 – 2552 จำนวนประมาณ ปีละ 2,800,000 คน ปี 2553 มีประชากรวัยเรียน อายุระหว่าง 15 – 17 ปี จำนวน 2,880,047 คน และมีจำนวนนักเรียน จบ ม.3 จำนวน 864,810 คน และใน 4 จังหวัดกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งประกอบด้วย จังหวัดกาฬสินธุ์ ขอนแก่น มหาสารคาม และร้อยเอ็ด มีจำนวนนักเรียนรายชั้น ได้ดังนี้ จังหวัด กาฬสินธุ์ ม.3 จำนวน 13,549 คน ปวช. 2,722 คน , จังหวัดขอนแก่น ม.3 จำนวน 26,235 คน ปวช. 8,012คน , จังหวัดมหาสารคาม ม.3 จำนวน 12,797 คน ปวช. จำนวน 2,378 คน และจังหวัดร้อยเอ็ด ม.3 จำนวน 18,398 คน ปวช. จำนวน 3,748 คน

ในปีการศึกษา 2553 พบว่าข้อมูลสถานศึกษาอาชีวศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การอาชีวศึกษาของภาครัฐ มีจำนวน 404 แห่ง และโรงเรียนเอกชนประเภทอาชีวศึกษา มีจำนวน 424 แห่ง ประกอบด้วย โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ในเขตกรุงเทพ จำนวน 91 แห่ง และในส่วน ภูมิภาค จำนวน 333 แห่ง มีจำนวนนักเรียนประเภทอาชีวศึกษา ภาครัฐและภาคเอกชน มีสัดส่วน 681,434 : 401,254 คน (ข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา, กระทรวงศึกษาธิการ) และจากข้อมูล จำนวนนักเรียนอาชีวศึกษาทั่วประเทศ ปีการศึกษา 2553 พบว่ามีจำนวนนักเรียน ปวช. 1 – 3 สังกัด สำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา จำนวน 467,670 คน คิดเป็นร้อยละ 63.33 และสังกัดสำนัก บริการคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) มีทั้งหมด 251,308 คน คิดเป็นร้อยละ 34.03 จากสังกัดอื่น ๆ จำนวน 19,509 คน คิดเป็นร้อยละ 2.64 ถึงแม้ว่านโยบายของรัฐบาล จะส่งเสริม และประกาศชัดเจนว่า จะเพิ่มสัดส่วนการศึกษาต่อของผู้จบ ม.3 ในระดับ ม.ปลาย สายสามัญ : สายอาชีพ ให้เพิ่มขึ้นทุก ๆ ปี ตั้งแต่ ปี 2551 – 2555 สายอาชีพจะเพิ่มจาก 38.65 37.12 36.23 39.83 และ 42.71 ตามลำดับ และเพิ่มสัดส่วนเป็น 60.0 % ในปี 2561 (สมาคมโรงเรียนอาชีวศึกษา เอกชนแห่งประเทศไทย) แต่อัตราการเพิ่มขึ้นของผู้เรียนอาชีวศึกษาจริง ก็ยังไม่เพิ่มขึ้นเท่าที่ควร ถึงแม้ว่ารัฐบาลจะมีนโยบายเพิ่มสัดส่วนนักเรียนที่เรียนอาชีวศึกษา สายอาชีพ : สายสามัญ เป็น 60 : 40 ก็ตาม นักเรียนที่สมัครเข้าเรียนอาชีวศึกษาก็ยังไม่เพิ่มขึ้นเท่าที่ควร สำนักงานคณะกรรมการ อาชีวศึกษา จึงประกาศรับเพิ่มและมอบตัวครั้งที่ 2 เพื่อเพิ่มจำนวนผู้เรียนให้มากขึ้น หรือหาก

จำนวนนักเรียนอาชีวศึกษาเพิ่ม ก็จะเพิ่มขึ้นในระดับ ปวช. มากกว่า ปวส. และส่วนใหญ่มักจะเพิ่มขึ้นในภาครัฐ

จากข้อมูลดังระบุ จึงทำให้โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ได้รับผลกระทบ คือ จำนวนนักเรียน ปวช. ลดลง อย่างต่อเนื่องจาก ปี 2551 – 2553 มีสัดส่วนผู้เรียน ปวช. โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน เป็น 274,118 , 259,142 และ 171,669 คน ตามลำดับ ซึ่งการมีจำนวนนักเรียน ปวช. ลดลง จะมีผลต่อเนื่องถึงงบประมาณเงินอุดหนุนรายบุคคล ซึ่งรัฐบาลจ่ายเงินอุดหนุน ให้กับผู้เรียนโรงเรียนในชั้น ปวช. 1-3 ซึ่งเป็นการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในอัตรา 13,695 บาท / คน / ปี สำหรับประเภทวิชาอุตสาหกรรม และในอัตรา 10,695 บาท / คน / ปี สำหรับประเภทพาณิชยกรรมและอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ดังนั้น หากโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนมีนักเรียนจำนวนน้อยเกินไป จะมีผลต่องบประมาณที่ได้รับ (เงินอุดหนุนรายหัว) น้อย ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ดังนั้น จำนวนนักเรียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน จึงเป็นตัวชี้วัดถึงคุณภาพการจัดการศึกษา เพราะจำนวนนักเรียนหมายถึงความอยู่รอดของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน เพราะจำนวนนักเรียนในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนจะมีส่งผลกระทบต่อคุณภาพการจัดการศึกษา

จำนวนนักเรียนที่เข้าศึกษาต่อในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน จึงเป็นประเด็นสำคัญที่สุด เพราะจะผูกพันกับจำนวนเงินงบประมาณอุดหนุนรายบุคคล ที่จะทำให้โรงเรียนอาชีวศึกษาแต่ละแห่ง สามารถจัดการศึกษา ได้อย่างมีคุณภาพเท่าเทียมกับสถานศึกษาของภาครัฐ และสามารถดำเนินกิจการและอยู่รอดได้ จากสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในส่วนการจัดการศึกษาเอกชน ผู้วิจัยจึงทำการวิจัย เรื่อง แรงจูงใจที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อสายอาชีพ ใน โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 1 สถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อจำนวนผู้สมัครเข้าศึกษาต่อใน โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนให้มากยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพราะการจัดการศึกษาของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน เป็นการลงทุนทางธุรกิจอย่างหนึ่ง ซึ่งต้องการระบบการลงทุนที่เหมาะสม เพื่อให้โรงเรียนมั่นคง ทำกำไร และมีรายได้มากพอที่จะนำไปใช้เพื่อพัฒนามาตรฐานคุณภาพการศึกษา นอกจากนี้ยังเป็นประโยชน์และเป็นแนวทางที่จะนำผลการวิจัยไปปรับปรุง แก้ไข พัฒนากลยุทธ์ด้านการประชาสัมพันธ์ให้สอดคล้องกับความต้องการและการบริหารงานใน ทุกฝ่าย เพราะปัจจัยสำคัญในการจัดการศึกษาของเอกชนให้ประสบความสำเร็จได้นั้น คือ การวางแผนกลยุทธ์ด้านการจัดการศึกษาด้านการตลาด ซึ่งประกอบด้วยด้านผลิตภัณฑ์ ราคา สถานที่ให้บริการและการส่งเสริมการตลาดและการประชาสัมพันธ์ ซึ่งจะเป็นข้อมูลให้ผู้บริหาร โรงเรียนเอกชน ใช้ประกอบการกำหนดกลยุทธ์ในการพัฒนาโรงเรียนให้มี

คุณภาพ เท่าเทียมกับสถานศึกษาภาครัฐและสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง สังคม และมีศักยภาพในการแข่งขันด้านการจัดการศึกษาในทุกระดับต่อไป

คำถามการวิจัย

1. แรงจูงใจที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาสายอาชีพในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 1 สถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 เป็นอย่างไร
2. ระดับแรงจูงใจที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาสายอาชีพในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 1 สถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 จำแนกตาม สถานศึกษาที่สำเร็จการศึกษา (จบ ม.3) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ประเภทวิชาที่กำลังศึกษา อาชีพของผู้ปกครอง ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง และรายได้ของผู้ปกครองมีความแตกต่างกันหรือไม่
3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ตามความคิดเห็นของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 1 สถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 เป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

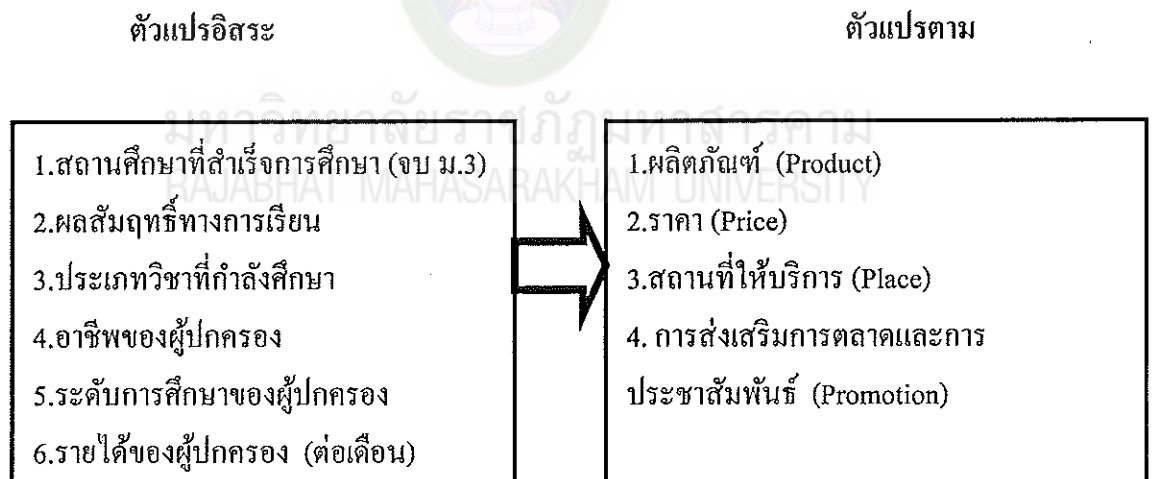
1. เพื่อศึกษาแรงจูงใจที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาสายอาชีพในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 1 สถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับแรงจูงใจที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาสายอาชีพในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 1 สถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 จำแนกตาม สถานศึกษาที่สำเร็จการศึกษา (จบ ม.3) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ประเภทวิชาที่กำลังศึกษา อาชีพของผู้ปกครอง ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง และรายได้ของผู้ปกครอง
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ตามความคิดเห็นของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 1 สถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3

สมมติฐานการวิจัย

นักเรียนที่มีสถานศึกษาที่สำเร็จการศึกษา (จบ ม.3) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ประเภทวิชาที่กำลังศึกษาอาชีพของผู้ปกครอง ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง และรายได้ของผู้ปกครอง ที่แตกต่างกัน มีแรงจูงใจในการเลือกเข้าศึกษาต่อสายอาชีพในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน สถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 ไม่แตกต่างกัน

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาแรงจูงใจที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาสายอาชีพใน โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 1 สถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 มีกรอบแนวคิดตามแนวคิดของ Mc Carthy และ Philip Kotler เกี่ยวกับทฤษฎีส่วนประสมทางการตลาด (Marketing Mix) ที่เรียกว่าส่วนประสมทางการตลาด 4 P ' s ประกอบด้วย ผลิตภัณฑ์ (Product) ราคา (Price) ช่องทาง การจัดจำหน่าย (Place) และการส่งเสริมการตลาด (Promotion) (ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. 2543 : 17) ดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัย เรื่อง แรงจูงใจที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาสายอาชีพใน โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 1 สถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียน ระดับ ปวช. ชั้นปีที่ 1 ลงทะเบียนเรียนในปีการศึกษา 2553 ของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน สถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 ประกอบด้วยพื้นที่ 4 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดกาฬสินธุ์ ขอนแก่น มหาสารคาม และร้อยเอ็ด จำนวนทั้งสิ้น 26 โรงเรียน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ กลุ่มตัวอย่างใช้การสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi – stage Sampling) (บุญชม ศรีสะอาด.2545 : 44-48) และสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ทุกหน่วยการสุ่ม โดยสุ่มตัวอย่าง 50 % วิธีจับสลาก ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 13 โรงเรียน

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ได้แก่

- 2.1.1 สถานศึกษาที่สำเร็จการศึกษา (จบ ม.3)
- 2.1.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- 2.1.3 สาขาวิชาที่กำลังศึกษา
- 2.1.4 อาชีพของผู้ปกครอง
- 2.1.5 ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง
- 2.1.6 รายได้ของผู้ปกครอง (ต่อเดือน)

2.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่ แรงจูงใจที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 1 สถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 ซึ่งผู้วิจัยได้บูรณาการมาจากแนวคิดของ Mc Carthy และ Philip Kotler เกี่ยวกับทฤษฎีส่วนประสมทางการตลาด (Marketing Mix) ที่เรียกว่า ส่วนประสมทางการตลาด 4 P 's ประกอบด้วย ผลิตภัณฑ์ (Product) ราคา (Price) ช่องทาง การจัดจำหน่าย (Place) และการส่งเสริมการตลาด (Promotion) (ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. 2543 : 17) ผู้วิจัยได้ประยุกต์มาจากงานวิจัยของ พีรภาว หุคเม มหาวิทยาลัยศรีปทุม (2551:4) และงานวิจัยของ สุกัญญาจิตอารีวงศ์ มหาวิทยาลัยคริสเตียน (2550 : 8) ดังนี้

- 2.2.1 ผลิตภัณฑ์ (Product)
- 2.2.2 ราคา (Price)
- 2.2.3 สถานที่ให้บริการ (Place)
- 2.2.4 การส่งเสริมการตลาดและการประชาสัมพันธ์ (Promotion)

นิยามศัพท์เฉพาะ

แรงจูงใจในการศึกษาต่อ หมายถึง อิทธิพล สิ่งที่อยู่ภายใน สิ่งผลักดันให้นักเรียนได้ตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือในการวิจัยครั้งนี้ หมายถึง คุณลักษณะที่ใช้ประกอบในการเลือกเข้าศึกษาต่อของนักเรียนด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านการจัดจำหน่าย และด้านการส่งเสริมการตลาดและการประชาสัมพันธ์

การตัดสินใจ หมายถึง เป็นกระบวนการที่ใช้เหตุผลในการพิจารณา วิเคราะห์ และหาทางเลือกเพื่อนำไปสู่ขั้นของการปฏิบัติที่ดีที่สุดซึ่งจะนำไปสู่เป้าหมายที่กำหนด

โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน หมายถึง ธุรกิจที่ให้บริการความรู้ทางด้านวิชาการ ประสบการณ์และทักษะ ในสาขาวิชาต่าง ๆ ในระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ในประเภทวิชาสาขาวิชาต่าง ๆ ด้านอาชีวศึกษาโดยมีวัตถุประสงค์ให้บริการทางด้านการศึกษาและแสวงหากำไร

การศึกษาเอกชน หมายถึง การศึกษาที่จัดขึ้นโดยบุคคลธรรมดา กลุ่มบุคคล นิติบุคคล หรือมูลนิธิ นอกเหนือจากการจัดโดยภาครัฐสิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา หมายถึง การที่ประชาชนที่หน้าที่ในการเข้ารับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีสิทธิจะเลือกเข้ารับการศึกษาที่มีคุณภาพจากสถาบันใด ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนได้ตามความต้องการ ความสนใจ และความถนัดของตน **นักเรียน** หมายถึง นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 1 ที่ลงทะเบียนเรียนในปีการศึกษา 2553 ของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน สถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการให้การรับรองคุณวุฒิ

สถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 หมายถึง สถานศึกษาประเภทอาชีวศึกษาในพื้นที่ 4 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดกาฬสินธุ์ จังหวัดขอนแก่น จังหวัดมหาสารคาม และจังหวัดร้อยเอ็ด

ผลิตภัณฑ์ (Product) หมายถึง สถานศึกษามีหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน มีความหลากหลายและตรงกับความต้องการ มีความทันสมัยของเทคโนโลยี ปรัชญาและเป้าหมายของโรงเรียนชัดเจน คณะอาจารย์และบุคลากร มีความรู้ความสามารถ จัดการบริการ ด้านการสมัครเรียน มีสะดวกรวดเร็วในการลงทะเบียน มีสภาพแวดล้อม บรรยากาศสถานที่น่าเรียน มีสิ่งอำนวยความสะดวก และความมีชื่อเสียงของโรงเรียนเป็นที่น่าเชื่อถือ

ราคา (Price) หมายถึง ค่าบำรุงการศึกษา ค่าธรรมเนียม ค่าบริการต่าง ๆ มีกองทุนเงินให้กู้ยืมของรัฐบาล สามารถเบิกค่าเล่าเรียนได้ตามสิทธิ์ และมีส่วนลดค่าธรรมเนียมต่าง ๆ

สถานที่ให้บริการ (Place) หมายถึง ท่าเลที่ตั้งของ โรงเรียนมีความเหมาะสม ปลอดภัย สะอาด ร่มรื่น สวยงาม สามารถเดินทางสะดวก รวดเร็ว และอยู่ใกล้ที่พักอาศัย และมีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกไว้บริการนักเรียนหลายทางเลือก

การส่งเสริมการตลาดและการประชาสัมพันธ์ (Promotion) หมายถึง มีการกำหนดระยะเวลาที่เหมาะสมในการชำระเงินค่าธรรมเนียมการเรียนและค่าบริการต่าง ๆ ที่ยืดหยุ่น มีทุนจากความสามารถพิเศษของนักเรียน ตลอดจนมีการพ้อนค้นในการชำระค่าธรรมเนียมการเรียนและค่าบริการต่าง ๆ จัดทำ ป้ายประชาสัมพันธ์ วารสาร Web site ของโรงเรียน มีระบบการแนะแนวการศึกษาต่อของ โรงเรียน ตลอดจนการแนะนำจากญาติหรือเพื่อน และการแนะนำจากนักเรียนปัจจุบัน หรือศิษย์เก่า เพื่อให้เป็นแรงผลักดันให้นักเรียนเข้าเรียน

สถานศึกษาที่สำเร็จการศึกษา (จบ ม.3) หมายถึง สถานศึกษาที่นักเรียนจบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.3) ประเภท โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษา , โรงเรียนมัธยมศึกษาสายสามัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา และโรงเรียนเทียบเท่ามัธยมศึกษาตอนต้น

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คะแนนเฉลี่ยสะสมที่ได้จากผลการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ตั้งแต่เริ่มเข้าเรียนในภาคเรียนที่ 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จนถึงภาคเรียนที่ 2 ของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 รวม 6 ภาคเรียน ซึ่งแบ่งระดับคะแนนเฉลี่ยของนักเรียน คือ คะแนนเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า 2.50 คะแนนเฉลี่ยสะสมระหว่าง 2.50 - 3.00 คะแนนเฉลี่ยสะสมระหว่าง 3.01 - 3.50 และคะแนนเฉลี่ยสะสม 3.51 - 4.00 ขึ้นไป

ประเภทวิชาที่กำลังศึกษา หมายถึง ประเภทวิชาที่นักเรียนกำลังศึกษาอยู่ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) แบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่ ประเภทวิชาอุตสาหกรรมและประเภทวิชาพาณิชยกรรม

อาชีพของผู้ปกครอง หมายถึง อาชีพของผู้ที่ให้ความอุปการะนักเรียน และอาชีพนั้นๆ มีรายได้เป็นอาชีพหลักของผู้ปกครอง จำแนกออกเป็น 5 ประเภท คือ รับราชการและทำงานในองค์กรรัฐวิสาหกิจ หมายถึง การประกอบอาชีพ รับราชการตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน ทหาร ตำรวจ และการทำงานตามพระราชบัญญัติการจัดตั้งรัฐวิสาหกิจ, ทำงานในบริษัทหรือห้างร้านเอกชน หมายถึง การประกอบอาชีพในฐานะลูกจ้างในบริษัทหรือห้างร้านเอกชน เช่น ธนาคาร บริษัท ห้างร้าน , ประกอบอาชีพเกษตรกรรม เช่น ทำนา ทำไร่ ทำสวน ประมง เลี้ยงสัตว์, ประกอบธุรกิจส่วนตัว และประกอบอาชีพอื่น ๆ

ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง หมายถึง ระดับการศึกษาขั้นสูงสุดของบิดา มารดา หรือผู้ปกครองนักเรียน ระดับ ปวช. ชั้นปีที่ 1 ที่ลงทะเบียนเรียนในปีการศึกษา 2553 ของ โรงเรียน อาชีวศึกษาเอกชน สถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ ให้ การรับรองคุณวุฒิ โดยแบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี ระดับปริญญาตรี และ สูงกว่าปริญญาตรี

รายได้ของผู้ปกครอง หมายถึง รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของบิดามารดา โดยนำเอารายได้บิดา และมารดา รวมกัน หรือรายได้ของบิดา มารดาในกรณีที่ประกอบอาชีพเพียงคนเดียว ส่วนในกรณีที่ ไม่มีบิดามารดา ให้ถือรายได้เฉลี่ยของผู้ปกครองแทน ซึ่งกำหนดแบ่งช่วงได้ตามเกณฑ์ คือ ไม่เกิน 5,000 บาท , 5,000 - 10,000 บาท , 10,001 - 15,000 บาท และมากกว่า 15,000 บาท ขึ้นไป

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลการวิจัย จะเป็นข้อมูลสารสนเทศสำหรับผู้บริหารของโรงเรียนเอกชนและภาคส่วน ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. เพื่อใช้เป็นข้อมูลและแนวทางในการปรับปรุงคุณภาพการพัฒนาการจัดการ การศึกษาของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลเพิ่มมากขึ้น
2. เพื่อใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศในการปรับกลยุทธ์ทางการตลาดของโรงเรียน อาชีวศึกษาเอกชน ให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง สังคมและมีศักยภาพใน การแข่งขันต่อไป